

HRVATSKI glasnik

Godina XXIII, broj 21

30. svibnja 2013.

cijena 200 Ft

*Dakovačko-osječki nadbiskup, mons. Marin Srakić na
svetkovini Presvetoga Trojstva,
u Šeljinu, povodom stote obljetnice posvete crkve
Presvetoga Trojstva i zavjetnog Dana Hrvata u Mađarskoj*

Komentar

Prevagnuli smo na drugu stranu

Nedavno su me pozvali na jedan sastanak učenika koji su osmi razred završili u serdahelskoj osnovnoj školi 1963. godine. Taj je naraštaj još rođen u vremenu kada se u tome pomurskom naselju jedva čula mađarska riječ. Vjerojatno je čudno današnjoj djeci, a i starijim naraštajima čuti da su oni još tako krenuli u osnovnu školu da nisu ni govorili mađarski jezik. U ono vrijeme nije bilo mnogo dječjih vrtića, djeca su odrasla sa starim roditeljima, čak u nekim obiteljima, gdje je bilo mnogo djece, netko je od njih bio odvojen od svojih roditelja, braće i sestara, pa je odrastao kod starih roditelja, tetke ili ujaka (ako nisu imali djecu), jer nije bilo lako odgajati više djece, kamoli školovati. Tada je bio problem neznanje mađarskoga jezika, mnogi su teško razumjeli što je učiteljica govorila, što su pročitali u mađarskim udžbenicima, pa nije bila rijetkost da su neki više puta ponavljali neki razred, no i kada je dijete imalo vremena učiti? Kad je stigao kući, morao je pomoći svojim roditeljima na polju, u vrtu ili oko kuće. Desilo se i to da se dijete razboljelo pa je trebalo u bolnicu gdje ni jednu riječ nije razumjelo, jer nije znao mađarski. Kakav je to bio osjećaj i djetetu i roditelju? Naravno da su nakon takvih iskustava roditelji počeli razmišljati da njihova djeca moraju dobro naučiti mađarski jezik. Uvidjeli su, ako žele da njihovo dijete ima bolji život, mora dobro naučiti mađarski jezik, jer su na svim javnim funkcijama radili ljudi s mađarskim materinskim jezikom. Dakako, to je bilo i zbog toga što su pripadnici hrvatske narodnosti bili neškolorani, ali kako bi i bilo inteligencije kada je mogućnosti za školovanje bilo većinom na mađarskome jeziku. Za razvoj sredine potrebni su bili učeni ljudi, školovati se moglo u gradovima, u većim sredinama gdje su pripadnici hrvatske narodnosti bili okruženi ponajprije mađarskim jezikom, mađarskom kulturom. Onaj koji je otišao, najčešće nije se vratio, pa je veza s njegovom hrvatskom zajednicom olabavila. Bivši učenici narečenog razreda gotovo svi još lijepo govore hrvatski, no dobro znaju i mađarski. Ovi roditelji, koji su na svojoj koži iskusili poteškoće neznanja jezika, već su počeli svoju djecu učiti mađarski, koji su na taj način mnogo brže došli u dodir s mađarskom kulturom, te razvijanjem života počeli putovati i nekako znanje hrvatskoga jezika nije bilo od velike važnosti. Eto, kroz 40–50 godina stigli smo do vremena kada njihovi unuci već gotovo ništa ne znaju hrvatski kada krenu u školu (ima nekoliko izuzetaka) i učitelji se trude da njihov tzv. materinski jezik, ako uopće možemo za njih reći hrvatski jezik materinskim jezikom, usvoje. Izgleda da smo prevagnuli na drugu stranu. Mislim da mnogi poznajemo latinsku izreku *Historia est magistra vitae* – Povijest je učiteljica života (Ciceron). Zašto ne bi i mi učili iz povijesti? Kako su oni naraštaji naučili mađarski? Tako da su imali samo mađarske knjige, većina učiteljica i učitelja bila je mađarskog podrijetla (koji nisu ni znali hrvatski), svaki se predmet učio mađarski (osim hrvatskog). Jesu li oni zaboravili svoj hrvatski koji su naučili u obitelji? Naravno da nisu, ali naučili su dobro mađarski. Ako se preobrnuo svijet na drugu stranu i želimo ga malo vratiti, zašto ne bismo mogli vratiti istom metodom kako je i prevagnuo, samo obrnutom metodom, mnogo predmeta na hrvatskom jeziku, a malo na mađarskome. To je vrlo jednostavno, ako nešto prevagne na jednu stranu pa želimo izjednačiti, treba na drugu stranu staviti više težine da se izjednači, no pitanje je želimo li izjednačiti?

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Vježbati demokraciju ne treba prestajati jer, bar zasada, bolji i pravedniji način društvenog organiziranja ne postoji. Za vježbati demokraciju treba biti itekako spreman. Postoje zakoni, pravila (nepisana i pisana) kojih se treba pridržavati, i koje treba ispoštovati, poradi reda. Pravila koja smo prihvatili, izglasovali i registrirali kao okvire djelovanja. Ona nadaju zadaće, koje se ne mogu nego tek na jedan jedini način

poziva“ dođu. Bilo nas je ukupno 51. Od više preko petsto članova!?

Ako smo i vjerovali u promjene, i zacrtali ih prije godinu dana, gubimo vjeru jer smo se razuvjerili. Hrvati u Mađarskoj imaju niz civilnih udruga, koje na raznorazne načine održavaju svoje godišnje skupštine. O nekima čujemo, a o nekima ni traga ni glasa. I ne možemo o njima izvijestiti čitateljstvo, trudimo se pratiti bar one koje se u svojoj djelatnosti bave državnim i regionalnom politikom određujući time i budućnost ustanova, smjerova razvoja, ciljeva koje bi trebalo postići u borbi opstanka nacionalne svijesti Hrvata u Mađarskoj. Za skupštine i ne moramo čuti, niti znati, stvar su civila koji su učlanjeni u njih. Ako je članovima dobro da se ne sazivaju i održavaju po redu stvari, prihvaćenim statutima i pravilima, što da se radi???

Što nam preostaje? Vježbati demokraciju, težiti poštivanju pravila, prihvaćenih i važećih odredaba temeljnih dokumenata djelovanja!?! Pokušajmo vježbati demokraciju jer, bar zasada, bolji i pravedniji način društvenog organiziranja ne postoji. Pred nama je dug i trnovit put. Per aspera ad astra rekli bi stari latini. Ali isti i mudro zaključuju Audi, vide, tace si vis vivere in pace. – Slušaj, gledaj, šuti, ako želiš živjeti u miru.

Branka Pavić Blažetin

„Pokušajmo vježbati demokraciju jer, bar zasada, bolji i pravedniji način društvenog organiziranja ne postoji. Pred nama je dug i trnovit put.“

provesti, jedna od takvih je i godišnja skupština civilne udruge. Treba o njoj obavijestiti sve članove (posebice) i dostaviti im potreban materijal za nju. Godišnja je skupština zbroj svih članova, koji su se odazvali pozivu. Članovima je omogućeno pravo izbora o sudjelovanju u radu skupštine. Hoće li članovi to pravo iskoristiti, to je njihova privatna stvar, ali o istome trebaju biti obaviješteni 15 dana prije sazivanja skupštine. Stoga ovoga puta nisu podbacili članovi. Ako bi svaki član dobio poziv, mogli bismo govoriti o slabom odazivu, ovako možemo tek prejudicirati, kako se nikome nije dalo o vlastitom trošku putovati na mjesto događanja. Tek nekima koji i „bez

Poziv za dostavljanje prijedloga

Sukladno Pravilniku za dodjelu odličja Hrvatske državne samouprave, pozivamo članove i odbore Skupštine, područne hrvatske samouprave, hrvatske manjinske samouprave, hrvatske udruge, hrvatske ustanove da dostave svoje prijedloge za dodjelu odličja.

Prijedloge možete dostaviti u ovim kategorijama:

1. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskog odgoja i obrazovanja u Mađarskoj;
2. Za istaknutu djelatnost na području hrvatske kulture u Mađarskoj;
3. Za hrvatsku mladež u Mađarskoj;
4. Za istaknutu djelatnost na području hrvatskoga društveno-političkog života u Mađarskoj.

Odičje se dodjeljuje za priznanje djelatnosti osobama, kolektivu, udrugama i ustanovama koje su se svojim radom, djelatnošću posebno istaknule na polju jačanja hrvatske nacionalne svijesti, pridonijele razvoju hrvatskoga jezika i kulture, za koje se vežu istaknute osobne i kolektivne zasluge.

Jedan predlagač ima pravo predložiti samo jednoga kandidata.

Prijedlog za odličje predaje se na obrascu što ga možete naći na web-stranici: www.horvatok.hu <<http://www.horvatok.hu/>>

Prijedlog za dodjelu Odličja treba stići na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave (1089 Budimpešta, Bíró L. u. 24, e-mail: hramouprava@chello.hu) <<mailto:hramouprava@chello.hu>>, najkasnije do 15. lipnja 2013. godine.

Aktualno

Godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj

Godišnja skupština Saveza Hrvata u Mađarskoj održana je 11. svibnja 2013. godine u Baji. U Domu omladine na Petőfiu otoku okupio se svega 51 član (48 osoba i 3 udruge) od ukupno 500-ak članova krovne hrvatske udruge u Mađarskoj, (na Skupštini se čulo da ima otprilike toliko članova). Iz Bačke 9, Baranje 11, Peštanske regije 9, Podravine 16, Zale 3 člana, a iz Gradišća nitko nije nazočio, ni član Predsjedništva. Predsjedništvo udruge kojeg čine predsjednik Joso Ostrogonac, zamjenik predsjednika Arnold Barić, članovi: Edita Horvat Pauković, Eva Ispanović, Angela Šokac Marković, Ivan Gugan i Jozo Solga, donijelo je odluku o mjestu i datumu sazivanja godišnje skupštine. S obzirom da nije bilo kvoruma, sukladno Statutu skupština je s istim dnevnim redom, na istome mjestu ponovno sazvana pola sata poslije.

„Drago mi je da ste barem vi došli” – ovim se riječima obratio nazočnima predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, očito nezadovoljan vrlo slabim odazivom članstva. Uz ostalo podsjetio je na mišljenje delegata s posljednjega Kongresa Saveza Hrvata u Mađarskoj, kada je prihvaćen novi Statut, da je u demokratskom smislu možda najbolje da svaki član bude pozvan na godišnju skupštinu i može reći svoje mišljenje. Međutim, kako uz ostalo reče, već tada je postojala dvojba kako i gdje sazvati možda petsto-šesto članova, pojedinaca, odnosno predstavnike udruge, a s druge strane koliko će ih se odazvati pozivu. „Možda bi bilo bolje da nismo stali u dvoranu, ali, eto, danas je tako ispalo, toliko nas ima – zaključio je Ostrogonac. Međutim njegovim riječima treba dodati samo kako je sazivanje godišnje skupštine civilne udruge s određenim dnevnim redom zakonska obveza, stoga oko toga nije bilo izbora.

Zbog čega onda nije pojedinačno upućen poziv svim članovima?

Kako uz ostalo reče Ostrogonac, poziv s dnevnim redom i materijalom za skupštinu objavljen je u Hrvatskome glasniku, ali je o tome bilo riječi i u drugim medijima, u hrvatskim emisijama na Mađarskom radiju te na Radiju Croatici.

„Na Predsjedništvu smo donijeli odluku da posebno nećemo slati pojedinačne pozivnice, jer obavijestiti 600–700 članova, prema današnjim poštanskim troškovima, odnijelo bi nam veliki dio našeg proračuna. Ali svakoako primam kritiku, ako je to eventualno trebalo poštom dostaviti” – reče Ostrogonac i dodao samo kako su mnogi javili da ne mogu doći jer imaju priredbu, hodočašće ili drugi kulturni program, a neki nisu ništa javili, stoga ništa ne znaju o njima.

Nakon uvodnih riječi predsjednika Saveza, pošto su izabrani zapisničar i ovjervitelji zapisnika, započeo je rad skupštine, koja je jednoglasno prihvatila predloženi dnevni red prema sljedećem: 1. Izvješće o radu za 2012. godinu, Financijsko izvješće za 2012. godinu, Izvješće Nadzornog odbora i Financijski plan za 2013. godinu. Na usmenom prijedlogu predsjednika Saveza, skupština je jednoglasno prihvatila da se pod „razno” uvrsti pitanje popunjavanja do sada nepopunjenoga mjesta u Predsjedništvu, odnosno izbor člana Predsjedništva iz Zale.

Uz kratku usmenu dopunu, posebno o zalaganju Predsjedništva da se središnjica Saveza što više zbliži s dvjema regijama, Zalom i Gradišćem, koje nisu sudjelovale na posljednjem Kongresu Saveza, a da se pri

DRUŠTVO HORVATA KRE MURE – Spomenuto Društvo i Izletišta „Zelengaj” skupa s predstavnicima Hrvata iz Mađarske, Austrije, Slovačke i Slovenije organizirat će proslavu povodom ulaska naše matične domovine u Europsku Uniju. Proslava će se održati 30. lipnja 2013. kod Izletišta „Zelengaj” u Hrvatskoj (blizu staroga graničnog prijelaza Letinja–Goričan). Organizatori pozivaju kulturne skupine, hrvatske zajednice za popunjavanje dana s kulturnim i gastronomskim sadržajima. Prema planovima, okupljanje bi započelo kod Izletišta u 14 sati, nakon čega bi družine započele kuhanje. U 16 sati će se posaditi drveće prijateljstva, a u 17 sati će započeti kulturni program na kojem će nastupiti hrvatske kulturne udruge iz Mađarske, Hrvatske, Austrije, Slovačke i Slovenije. Od 20 sati započinje zabava te u 24 sata vatromet nazvan „Dobro došla, Hrvatska”. Ako zajednice ili društva žele sudjelovati na priredbi, mogu se prijaviti na e-mail adresu: gulyaslaszlo.68@t-online.hu ili na telefaksu: 0036/93-383-040.

KALAIČA – Nadbiskupska riznica u suradnji s Hrvatskom samoupravom grada Kalače 6. lipnja 2013. godine, s početkom u 17 sati organizira svečano otvorenje prigodne izložbe «Krist neka mi bude život» (Életem legyen a Krisztus) koja se priređuje u povodu 125. obljetnice biskupa i velikog prepozita Ivana Antunovića. Izložbu će otvoriti kalačko-kečkemetski nadbiskup dr. Balázs Bábel. O životu i djelu Ivana Antunovića predavanje će održati dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost «Ivan Antunović» iz Subotice. Sudjeluju ženski pjevački zbor «Ružice» i muški zbor «Dobri prijatelji». Privremena izložba može se posjetiti do 31. listopada (Katona István-ház, Hunyadi u. 2), od utorka do nedjelje, od 9 do 17 sati.

BUDIMPEŠTA – Pepper Art Projects priređuje izložbu slikarice Ildikó Tompai naslova «Otok Hvar», koja se otvara u utorku, 4. lipnja, s početkom u 18 sati, u svome galerijskom prostoru (Budimpešta XII, Ulica Törpe 8). Izložbu otvaraju hrvatski veleposlanik u Mađarskoj dr. sc. Gordan Grlić Radman i rektor budimpeštanskog Sveučilišta primijenjenih umjetnosti dr. prof. Frigyes Kónig. Izložba je otvorena za javnost do 11. lipnja 2013. godine.

BUDIMPEŠTA – U XV. okrugu u nedjelju, 2. lipnja, u parku bolnice sjeverne Pešte priređuju se 21. dani Pestújhelya. Na poziv Okružne i Hrvatske samouprave na manifestaciji sudjeluju poduzetnici zbraćimljenoga Donjega Kraljevca, program obogaćuje i nastup hrvatskih mažoretkinja. U prijepodnevnim satima bit će upriličen susret zastupnika, voditelja ustanova i mađarskih poduzetnika okruga s mogućim hrvatskim partnerima.

Dobrotvorni koncert i bal za nardanski farski dom

Farski dom u Nardi sazidan je 1865. ljeta, a sad ga jur ljeta dugo repariraju, po mogućnosti popravljaju. Lani je ovo selo dobilo za obnovu krova dotične zgradekih tri milijun forintov na naticanju Ministarstva pravosuđa. Pri djelu pak se je ispostavilo da i krovnu konstrukciju iz driva moraju minjati zbog jako ločestoga stanja, i ovako su se i stroški povećali. 25. majaša, u subotu, od 19.30 uri je zato priredjen humanitarni koncert seoskih društav, jačili su kotrigi nardanskoga zbora i svirali su domaći tamburaši. Od 20 uri su na zabavi guslali Duo Rio kot i tamburaški sastav Dečki iz trih sel. Kako nam je rekao dr. Šandor Horvat, predsjednik crikvene općine, farski dom od 2008. ljeta se hasnuje kot Omladinski i hodočasni stan, imenovan po Jánosu Brenneru, mladomu dušobrižniku, martiru, koga su u 26. ljetu života mučenički ubili komunisti 1957. ljeta. Sambotelski Caritas na ovom mjestu svako ljetu priredjuje diče tabore, a izdaju se sobe i hodočasnikom, putnikom ki si mirno mjesto i spalo išću polag hatara. Sad su jur djela završena, omladinski dom se diči novim krovom, a potrebno bi bilo i duge isplatiti. Oni ki bi još sa svojim dobrovoljnim dari podupirali polipšanje farskoga doma u Nardi, daljnje informacije moru dobiti na telefonu 06/20 572 8093, kod dr. Šandora Horvata.

HRVATSKI ŽIDAN – Vjeroopćina Hrvatskoga Židana i Društvo lovcev ter lugarov Vas najsrdačnije pozivaju na tradicionalnu, 30. jubilarnu svetu mašu u čast Sv. Hubertusa, 9. junija, u nedilju u 10 uri, ka kapeli Peruške Marije. Trojezičnu mašu celebriera Ferenc Dékány, ravnatelj biskupskoga ureda iz Jure sa Štefanom Dumovićem, židanskim farnikom. Pri maši sudjeluju hrvatski zbor Peruška Marija iz Hrvatskoga Židana, nimški zbor iz Kőszegfalve i mladi gitaristi iz Kisega. U podne je agape i druženje. Ako je godinasto vrime, sveta maša će se održati u mjesnoj crikvi.

tome otkrije zbog čega, te da se razmotri što se može promijeniti u postojećim odnosima, skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila Izvješće o radu za 2012. godinu.

Rasprave nije bilo ni o financijskom izvješću Saveza za 2012. godinu, osim što je bilo primjedaba na (ne)uplaćenu članarinu. Naime iz financijskog izvješća se vidi da je iznos od uplate članarina u odnosu na 2011. godinu upola manji. Kako reče Joso Ostrogonac, prije izbora, odnosno prije kandidiranja na njima, uplaćeno je više od milijun forinta, a prošle godine upola manje. „Nakon izbora mnogi su zaboravili da su izabrani u bojama Saveza Hrvata” – reče Ostrogonac. Prema tome, najavio je da će, sukladno Statutu, svi oni koji nakon pisma opomene ne budu uplatili članarinu, biti isključeni.

Predsjednik Mijo Štandovar izložio je mišljenje Nadzornog odbora, (skupštini je tek on nazočio dva ostala člana Nadzornog odbora, Robert Ronta i Martin Kubatov nisu nazočili skupštini) da je gospodarenje Saveza Hrvata za 2012. godinu bilo u skladu s planom rada i financija koji je odobrio Kongres Saveza u svibnju prošle godine. Savez je u 2012. godini gospodario s 8 082 141 forinta. Štandovar je naglasio kako je 2012. godine bio upola manji prihod od uplata članarine, svega 515.100 forinta (što je 214 članskih uplata), te podvukao visoke putne troškove od 2 586 052 forinta, kako je kazao u prvom redu zbog porasle cijene goriva. Izdaci za djelovanje su bili 581 199 forinta, osiguranje 273 039 forinta, na priredbe je potrošeno 1 272 835 forinta, na honorare 243 077 forinta, na knjiženje 180 000 forinta, za pravnika 200 000 forinta, za kupnju računala, printera 222 050 forinta, a vraćeno je iz dobivene potpore 497 292. Ukupno je potrošeno 6 056 344 forinta. U svezi s planom financija za 2013. godinu reče da je to samo plan, u kojem je planirano gospodarenje s 4 600 000 forinta,

Joso Ostrogonac, predsjednik SHM-a, Arnold Barić, zamjenik predsjednika, Mijo Štandovar, predsjednik Nadzornog odbora

(iz državne potpore 3 200 000, iz članarine 1 000 000) a mogući drugi prihodi još su potpuno neizvjesni.

Skupština je jednoglasno prihvatila financijsko izvješće za 2012. godinu i izvješće Nadzornog odbora. Na primjedbu člana Stjepana Blažetina zašto u planu financija za 2013. godinu nema ostatka novca od prošle godine (2 025, 797 forinta), a uz prijedlog da se prihodi za 2013. godinu povećaju s iznosom ostatka od 2 025 797 forinta, skupština je s ukupno 6 625 797 jednoglasno prihvatila plan financija za 2013. godinu.

Među raznim pitanjima otvorena je rasprava na temu nepopunjenoga mjesta u Predsjedništvu. Na prijedlog Jose Ostrogonca, skupština je uz jedan suzdržani glas prvo prihvatila da se na nepopunjeno mjesto u Predsjedništvo izabere član iz Zale, a zatim podržala njegov prijedlog da se na to mjesto kandidira Ladislav Gujaš. Drugog prijedloga nije bilo. Sukladno Statutu, skupština je tajnim glasovanjem za člana Predsjedništva – s 40 glasova „za”, uz dva suzdržana i dva prazna listića, a sedam članova nije glasovalo – s mandatom do iduće izborne skupštine, izabrala Ladislava Gujaša.

Na kraju je skupština povjerala Predsjedništvu da do iduće skupštine izradi kriterije za postavljanje kandidata Saveza Hrvata u Mađarskoj na izborima za narodnosne samouprave 2014. godine, na mjesnoj, županijskoj i državnoj razini. Iako je skupština prihvaćanjem temeljnih dokumenata na dnevnom redu odradila svoje zakonske obveze, ostaje razočarenje s vrlo malim odzivom članstva (svega 10%). Kako se pokazalo, učinjena je osnovna pogreška koja se ubuduće ne može i ne smije ponoviti. Ne smije se štedjeti na poštanskim troškovima. Poziv na godišnju skupštinu s radnim materijalima mora se pojedinačno dostaviti svim članovima udruge, i osobama, i udugama.

Intervju s Josom Ostrogoncem, predsjednikom SHM

„Moje je mišljenje da je greška što nismo svakoga obavijestili, ali i da jesmo, ni tada se ne bi svi odazvali”

Razgovor vodila: Kristina Goher

Današnjega je dana održana redovita sjednica Skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj. Prvo bih Vas upitala o načinu sazivanja sastanka. Poziv članstvu objavljen je u Hrvatskome glasniku, najavljen u radijskoj emisiji MTVA na hrvatskom jeziku i na web portalu te informativnoj emisiji Radija Croatice. Po prihvaćenom Savezovu Statutu redovita sjednica Skupštine saziva se petnaest dana, izvanredna osam dana prije sjednice, a pismena obavijest o datumu, mjestu i dnevnome redu dostavlja se svim članovima. Odluku o načinu sazivanja donijelo je Savezovo Predsjedništvo. Kako to da ste izabrali narečeni način sazivanja?

Napravili smo grešku, Predsjedništvo je donijelo odluku da se na taj način sazove skupština, da se putem javnih medija objavi poziv i pojedini predsjednici će telefonski ili e-mailom obavijestiti ljude, da ne moramo poslati šest ili sedamsto pozivnica. Ništa drugo ne mogu reći.

Rekli ste da Savez ima 500 ili 600 članova. Po iznosu uplate članarina 2012. godine, Savez ima dvjesto četrnaest članova. Kako komentirate da ih je samo toliko uplatilo članarinu? A na današnjoj sjednici nazočio je pedeset i jedan član.

Računao sam na to da neće svi članovi doći, ali da će nas toliko malo biti, na to nisam mislio. Kada smo na posljednjem kongresu prihvatili Savezov Statut, onda smo i o tome raspravljali da kako će se sazvati ovo tijelo, gdje će se moći sastati, jer je neizvjesno koliko ih će se odazvati. Nitko ne mora odgovoriti hoće li biti nazočan. Držali smo se načela demokracije, da svatko može biti nazočan i dati svoje mišljenje, ne trebaju se birati delegati kako je to do sada bilo. Ali već i tada neki su došli, a neki nisu, ali većinom su bili nazočni. I zbog toga je na taj način sazvana sjednica. Sjećam se 90-ih godina također na taj način je bio sazvan naš osnivački Kongres, putem javnih glasila. Toliko ih se odazvalo, koji su razlozi, to ćemo razmotriti.

Koje je vaše mišljenje?

Moje je mišljenje da je greška što nismo svakoga obavijestili, ali i da jesmo, ni tada se ne bi svi odazvali. Mnogi njih su me obavijestili da ne mogu doći jer imaju svoje priredbe, udruge imaju svoj nastup. Ali ne mogu razumjeti one koji žive u okolici, pet ili deset kilometara udaljeno, zašto nisu došli.

Danas ste naglasili da će se pismeno obavijestiti svi oni članovi koji do sada nisu uplatili članarinu. Za to je zaduženo Predsjedništvo, a također i za izradbu strategije glede nadolazećih izbora.

Odluku o pismenoj obavijesti već smo

prihvatili, neka su pisma već poslana. Svi članovi koji nisu uplatili članarinu imat će mogućnost to nadoknaditi. Nismo nikoga isključili. Ali po Statutu trebat će uplatiti 15 dana nakon pismene opomene. Da Predsjedništvo je zaduženo da izradi koncepciju za izbore. Tako ćemo imati na koji način, po kojim metodama čak i koje osobe želimo u tijelo Hrvatske državne samouprave, županijske ili mjesne samouprave.

I kako vidite, hoće li biti samo jedna lista?

Uvjeren sam da će biti više. Nemam ništa protiv, naravno, neka bude. Ako netko misli da će krenuti na drugoj listi ili da su toliko jaki da mogu imati svoju listu, i mogu uspjeti, zašto ne. Ali jedno je sigurno, imat ćemo jednu jaku listu, jer mislim, osjećam da je Savez još uvijek jedna najveća civilna udruga u Mađarskoj kojoj je zadaća riješiti ta pitanja. Ako trebamo ići na dogovore, onda ćemo ići. I do sada smo imali dogovore. Samo su pojedini zastupnici skupštine to zaboravili?

Kako vidite trenutni položaj Saveza, koliko Hrvati cijene njegov rad? Je li članstvo jedno od mjerila poštivanja?

Anketu o mišljenju Saveza nismo učinili ili o toj temi nismo raspravljali da što je mišljenje o našem radu. Napise čitam tu i tamo. Primjerice mogu konkretno reći, citirali su me u jednom lokalnom listu ovdje u Bačkoj da sam na Danu Hrvata rekao da je Savez velik brod koji plovi pa malo zastane pa ponovno plovi. To je tako. A dotični novinar piše o tome da je to brod koji ne ide nikamo. I to može biti jedno mišljenje. Ali bojim se da taj novinar nije član Saveza Hrvata u Mađarskoj i pojma nema o čemu je kod nas

riječ. Mi se trudimo, radimo. Kao predsjednik, redovito sazivam sjednice Predsjedništva, današnjega dana smo prihvatili i plan rada, pišemo natječaje, koliko možemo, toliko i uradimo. Današnji gastronomsko-kulturni susret i koncert Miroslava Škore također je u Savezovoj organizaciji. Da što više bude navedeno naše ime, da smo sposobni organizirati programe. A druge priredbe se održavaju po raznim mjestima gdje žive Hrvati, katkad i zajedno s mjesnom ili županijskom samoupravom. Mislim da smo u tome partneri i jedinstveni. Treba shvatiti da je Savez proračun jako skroman, ne isplaćujemo honorare. Primjerice ni danas nismo platili putne troškove. Možda i zbog toga pojedini nisu došli jer nisu mogli isplatiti putni trošak ili nisu imali čime doputovati. Ali sam danas naglasio da partnerstvo jedne županijske ili mjesne samouprave može biti i to da plati putne troškove. Barem onima koji su članovi mjesne samouprave i krenuli na izboru na Savezovoj listi. U nekim mjestima to se nije dogodilo.

Kada ste već spomenuli mjesne samouprave, jedan od članova Saveza Stipan Balatinac je rekao, potom ste i vi naglasili da na Savezovoj skupštini od zastupnika Skupštine HDS-a malo je bilo nazočnih.

Jest, bilo ih je sedam ili osam. Ali oni koji nisu došli, ti ne dolaze ni na sjednicu Skupštine HDS-a. Neki nisu aktivni ni tamo. Ali naglašavam da današnjega dana su priredbe i pojedini su opravdano odsutni. Ali pitanje je zašto nisu došli oni članovi, ili predsjednici županijskih samouprava gdje nema priredaba?

Koljnof po drugi put zvao na stručni skup

Okrugli stol o školstvu i usavršavanje gradišćanskih pedagoga s predavači iz Hrvatske

U organizaciji Hrvatske samouprave Koljnofa i s materijalnom potporom Hrvatske samouprave Željezne i Jursko-mošonsko-šopronske županije, 17. i 18. majuša ovo sridnjegradišćansko naselje ponovo je postalo zborni mjesto gradišćanskih pedagoga, zastupnika i nadležnika za školsko pitanje u ovoj regiji. Prvi dan je priredjen okrugli stol ter diskusija o položaju naših škol, a drugi dan je bio posvećen stručnom usavršavanju za gradišćanske učitelje i odgojiteljice.

Bivše školarice Dvojezične škole Mihovil Naković u Koljnofu, tamburašice sastava „Lipovice“ dale su muzički uvod 17. majuša, u petak, uvečer u Konferencijskoj dvorani Doma kulture pred okruglim stolom o zabrinjavajućem položaju gradišćanskoga školstva. Inga Klemenšić, koordinatorica skupa, a ujedno i predsjednica Hrvatske samouprave u dotičnom selu, je ovom prilikom mogla pozdraviti jur po drugi put u svojem rodnom selu predstavnik Agencije za odgoj i obrazovanje, Vinka Filipovića, ravnatelja, Tihanu Radojčić, voditeljicu za opće posle i pomoćnicu ravnatelja u Agenciji, Lorandu Miletić, savjetnicu za povijest, i Ingu Seme Stojnović, savjetnicu za predškolski odgoj, prijatelje i partnere koljnofske škole Krešimira Matašina, ravnatelja i tročlanu delegaciju iz Osnovne škole Vukovine ter Buševca, Beátu Tvordy, ravnateljicu odjela Centra „Klebensberg“ u Šopronu, Štefana Kolosara, predsjednika Hrvatske samouprave u Jursko-mošonsko-šopronskoj županiji, Vincija Hergovića, dopredsjednika Društva Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj, i domaće seoske i manjinske predstojnike različitih civilnih i političkih organizacij. Franjo Grubić, načelnik Koljnofa, izrazio je svoje zadovoljstvo da je njegovo selo jur po drugi put domaćin najvećega skupa gradišćanskih pedagoga. Vinko Filipović, ravnatelj Agencije, je rekao slijedeće: – *Izuzetno sam sričan što sam danas prvi put u Koljnofu, u Gradišću. Bilo mi je žao da nisam mogao to učiniti pred dvimi ljeti, ali upoznavši Hrvate i pri neki drugi prigoda, tako u Pečuhu, kot i u Budimpešti, ćutim da to je nešto najmanje što Agencija more dati našim sunarodnjakom u Ugarskoj i stvarno sam sričan da smo ostvarili ovu suradnju i istaknuo bi skupno djelo i našu stručnu pomoć Hrvatom zvana Ugarske, u Bosni i Hercegovini ter u Vojvodini. Skup je pozdravila s*

Tihana Radojčić

Vinko Filipović

ugarske strane i Beátu Tvordy, ka je naglasila da s koljnofskom školom je potpisan ugovor o suradnji i potpori i da će u šopronskom odjelu Centra „Klebensberg“ s posebnom pažnjom sprohadjati sve aktivnosti i projekte spomenute ustanove, ke se vežu za Hrvatsku. Potom je Inga Klemenšić predstavila svoju Dvojezičnu školu, nje bogatu djelatnost, sve napore u spašavanju hrvatskoga jezika ter i prijateljske kontakte, projekte u Austriji i Hrvatskoj. Zvana toga u kratki nacrtu je govorila i o školskoj situaciji i hrvatskom podučavanju na cijelom našem području. Nadovezajući se na Inge riči, o skupni projekti koljnofsko-buševečke školske suradnje govorio je Krešimir Matašin. Razlikovni rječnik, kviz 1,2,3, suradnja zvana Koljnofcevi i s dicom Hrvatskoga centra u Beču ter i s Hrvatima u Slovačkoj, bili su novo iskustvo i korisni projekti u podučavanju hrvatskoga jezika. Posebni projekt „Škola hrvatskoga jezika“ dvi ljeti teče u kom Osnovna škola Vukovina posudjuje svako školsko ljeto na jedan misec učitelje ovoj gradišćanskoj školi ter se uključuje jedan tajedan u nastavu buševečke škole svenek jedan koljnofski razred. Kljetu će buševečko-koljnofska školska suradnja zajti do 20. obljetnice, a na ti veliki jubilej predvidjeno je sastavljenje posebnoga izdanja, kako nam je rekao vuko-

vinski školski direktor. Tihana Radojčić je predstavila djelatnost Agencije za odgoj i obrazovanje, od organiziranja stručnih skupov do ljetnih seminarov, a podilila je s nami i dobru vist da slične pedagoške sastanke u Gradišću planiraju održati svako ljeto. Dr. Franjo Pajrić, predsjednik Društva Hrvati, govoreći o alarmantnoj jezičnoj situaciji naše mladine, a posebno ističući 100% asimiliranost Gradišćanskih Hrvatov u čuvarnica, očekivao bi ideje i savjete od nadležnih, kako se neka dica motiviraju u učnji hrvatskoga jezika, kad tu potporu u familiji ne dostanu. Prik 19 generacijov je sačuvan naš jezik u Gradišću, ali ako hitno ne dostanu kakovu infuziju prvenstveno u dvojezični škola, u Bizonji, Petrovom Selu i Koljnofu, hrvatstvu u ovom kraju je odzvonilo. – *Zgrade imamo, ne trebamo ulagati u otvaranje novih škol, ali broj dice stalno nam pada u seli, i tako i u škola. Problemi su sve veći, a naša povijest još nije napisana. Ono što se uči, to su nam drugi napisali i naša gradišćanska povijest je prikriivena. Malo znaju o nami i sami Hrvati, tu falingu pokušavamo s različitim izdanji, Regionalni studiji promovirati – izjavio je jedan od najaktivnijih Hrvatov u Koljnofu. Štefan Kolosar nas je upozorio na pogibel, ka čeka horpačku školu, kade se podučava hrvatski jezik za osamnaest dice, prvenstveno iz Unde. U slučaju zatvaranja ove škole, kako planira šopronski odjel Centra „Klebensberg“, spomenuti školari neće imati više mogućnosti u nijednoj bližnjoj školi da se po hrvatski uču. U medjuvrimenu se išče rješenje, pišu se pisma i zamolbe. Vince Hergović pak je dodao da zbog zatvaranja židanske škole, točnije nestankom viših razredov u Osnovnoj školi Hrvatskoga Židana, oko sto dice je otpušćeno iz hrvatskoga kruga, a samo osamnaest školarov je upisano na hrvatsku nastavu u Kisegu, što je nazvao katastrofalnom zane-marnošću. Geza Völgyi ml., novi predsjednik Koljnofskoga hrvatskoga društva, pak je ogorčeno izjavio da hrvatsko državno tijelo bi se moralo brinuti za Hrvate u Ugarskoj, a ono čeka na neakovo čudo, dokle naši zaposleni ljudi u školstvu sve više su izloženi emocionalnim i psihičkim naporom, kad su sami nemoćni u rješavanju problemov, u borbi ter odgovornosti za opstanak ustanova i hrvatstva. Žarka diskusija je nastavljena i pri skupnoj večeri u restoranu Levanda, a drugi dan je na stručnom savjetovanju sudjelovalo sve skupa 35 učiteljice i odgojiteljice iz cijeloga Gradišća, izuzev Petrovoga Sela.*

-Tiho-

Pri okruglom stolu

Stota obljetnica posvete crkve u Šeljinu

Na poziv pečuškog biskupa Györgya Udvardya, đakovačko-osječki nadbiskup, mons. Marin Srakić na svetkovinu Presvetoga Trojstva, u nedjelju, 26. svibnja u 17 sati predvodio je svetu misu u Šeljinu, povodom stote obljetnice posvete crkve Presvetoga Trojstva i zavjetnog Dana Hrvata u Mađarskoj.

Đakovačko-osječki nadbiskup, mons. Marin Srakić

je Mješoviti pjevački zbor Hrvata iz Harkanja uz orguljašku pratnju Gabora Bedića.

U Šeljinu kroz dugu povijest spomenutoga crkvenog zdanja službovali su svećenici koji su znali i oni koji nisu znali hrvatski jezik, ali

U organizaciji šeljinske Hrvatske samouprave, Zajednice podravskih Hrvata i rimokatoličke župe u Šeljinu, priređena je proslava. Dvojezičnu svetu misu, više na hrvatskom jeziku, predvodio je đakovačko-osječki nadbiskup mons. Marin Srakić, uz koncelebraciju mjesnog župnika dekana Joze Egrija i Franje Pavlekovića, generalnog vikara Pečuške biskupije zaduženog za pastoralni rad, dekana župnika Pečuške biskupije zaduženog za brigu o hrvatskim vjernicima Ladislava Ronte, Ladislava Bačmaiija, župnika iz Seksara, Ilije Čuzdija, martinačkog župnika, i ostalih svećenika spomenute biskupije, te brojne braće svećenika. Svetu misu pjevao

crkvenoga zdanja i iz mnogih drugih naselja. Crva je pokraj dvorca grofa Ivana Draškovića koji je na trgu tržnice dao mjesto za gradnju, projektant je bio István Horváth, a grof Ivan Drašković i katolička zajednica u Šeljinu, na čelu s bogdašinskim župnikom Józsefom Pálom, uz potporu pečuškog biskupa Gyule Zichya, izgradila je crkvu. Ona je posvećena 1913. u čast Svetoga Trojstva. Predavanje o povijesti crkve okupljenim vjernicima održao je prof. Đuro Franković. Pročitano je i pozdravno pismo pečuškog biskupa Györgya Udvardya. U svojoj propovijedi mons. Marin Srakić kazao je kako je crkva svjedočanstvo vjere koja stanuje u svom narodu; crkve gradimo kako bismo u njima, mjestima molitve i razgovora s Bogom, doživjeli Boga koji je stvorio čovjeka, i Boga koji rukom pod ruku prati čovjeka na njegovu putu. Naglasio je kako su prije sto godina vjernici željeli imati crkvu kako bi se doživjeli kao zajednica, jer kršćane odlikuje zajedništvo, te nacionalno zajedništvo Hrvata kroz povijest upravo je sačuvala crkva, a ona to čini i danas, zajedništvo vjere i zajedništvo svoga naroda. Mons. Srakić izrazio je radost svoga boravka u Mađarskoj, te naglasio kako je u prijepodnevnim satima sudjelovao hrvatskom hodočašću i predvodio svetu misu u marijanskom svetištu Judu, a poslije podne je u Šeljinu. Svoju radost izrazio je riječima „dođe svojim i njegovi ga primiše“. Potkraj svete mise mons. Srakić podijelio je svećenicima Jozi Egriju, Ladislavu Ronti i Franji Pavlekoviću plaketu Đakovačko-osječke nadbiskupije. Nakon svete mise u dvorištu Draškovićeve dvorca slijedila je Hrvatska kulturna večer uz nastup Mješovitoga pjevačkog zbora Hrvata iz Harkanja, učenika Osnovne škole „Géza Kiss“ iz Šeljina, Orkestra „Biseri Drave“ iz Starina i KUD-a „Tanac“ iz Pečuha. Nakon programa slijedila je plesačnica uz Orkestar Vizin. Programu su nazočili brojni vjernici, gledatelji i crkveni dostojanstvenici, na čelu s mons. Marinom Srakićem, a radosno ga je u ime domaćina pozdravio predsjednik šeljinske Hrvatske samouprave Šandor Matoric, koji je pozdravio i generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov, predsjednika HDS-a Mišu Heppa, predsjednika Zajednice podravskih Hrvata Jozu Solgu, šeljinskog načelnika Attilu Nagya...

Mons. Srakić se nakon programa zadržao na večeri sa svojim domaćinima.

*Branka Pavić Blažetin
Foto: Ákos Kollár*

Misi u crkvi prepunoj vjernika nazočili su i ugledni gosti: generalna konzulica Ljiljana Pancirov, predsjednik HDS-a Mišo Hepp, predsjednik Zajednice podravskih Hrvata Jozo Solga, Đuso Dudaš...

se misilo na mađarskom jeziku. Hrvati su se doselili u Šeljin iz okolnih naselja uglavnom u drugoj polovini 20. stoljeća. Podravski su se Hrvati zavjetovali Svetom Trojstvu, kome je posvećena šeljinska crkva. O povijesti katoličanstva u Šeljinu i gradnji katoličke crkve pisali smo opširnije u Hrvatskom glasniku broj 19. od 16. svibnja, stoga ti, poštovani čitatelju preporučujemo taj napis. Na stranicama Pečuške biskupije nalazimo imena župnika od 1959. godine naovamo: László Szalay 1959–1994; László Ronta 1994–2000; Tamás Petkó 2000–2003; József Nemes 2003–2007; János Molnár 2007–2008; Sándor Horváth 2008–2012; József Egri 2012–.

U šeljinsku kapelu, koja je prethodila današnjemu crkvenom zdanju, dolazili su i vjernici Hrvati iz Starina i Ivanidbe, a nakon gradnje

Zbor svećenika koji su pribivali svetoj misi s domaćinom, šeljinskim župnikom Jozom Egrijem i nadbiskupom Marinom Srakićem

Izložba u Šopronu

„Glagoljica – trajni pečat hrvatskoga identiteta i kulture“

Otvaranje izložbe s nazivom »Glagoljica – trajni pečat hrvatskoga identiteta i kulture« je bilo subotu, 11. maja, u šopronskom muzeju Lábasház, na Trgu Orsolya. U ovoj izložbi kažu na različni zidni plakati razvitak glagoljice kao pisma u Istri i na Kvarneru. Izložene su i fotografije razliĉnih misalov na ovom staroslavenskom pismu, npr. knjiga na glagoljici »Beneficium Christi« iz 1563. ljeta, a izložen je i »Klimpuški misal« iz 1501. ljeta, ki sadržava rukopis na glagoljici iz 1564. ljeta. Jedna vitrina kaže, da se je i u današnjem Gradišću koristila glagoljica. Izložen je npr. i novi testament, tiskan 1563. na glagoljici.

Dr. Gordan Grlić Radman, veleposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti, u društvu dr. Franje Pajrića i dr. Imrea Tótha, ravnatelja šopronskoga muzeja

Koljnofac dr. Franjo Pajrić, predsjednik Hrvatske samouprave grada Šoprona, je otvorio i inicirao ovu izložbu. Kako je rekao prilikom otvaranja izložbe, „tribali bi svisini Gradišćanski Hrvati znati, da je »Klimpuški misal« (koga čuvaju u biskupskom arhivu u Juri) tiskan u Esztergomu, med 1562. i 1564. su si zapisali neki fratri po latinsku ali i na glagoljici.“ To da je uzrok, zač je došla glagoljica u Šopron. „U Urachu, u Nimškoj su tiskali 1652. ljeta »Novi teštamenat« na glagoljici. U reformiranoj crikvi Novi testament je bio važniji od Staroga. A njega su u duhu reformacije napisali u jeziku naroda, ne samo na staroslavenskom. Pri tiskanju se je stalo nekoliko falingov, ke su korigirali s dodatnimi listići, takozvanimi „erratae“. Ove su našli u Šopronu u evangeličkom arhivu na korici

jedne biblije, kad su ju restaurirali. »Novi testament« su djelali Nimci, tako da je došlo do pogriškov, ali najveći uzrok za „erratae“ (pogriške) je bio, da je bilo preveć prevedjeno na vulgarni jezik. Sad su pomoću te knjižice opet upeljali nekoliko staroslavenskih riči da to ipak ne bude sve u hrvatskom jeziku naroda“, je rekao Franjo Pajrić. U ime Općine Mošćenička Draga, ku pelja kao načelnik u posljednji četiri ljeta, dr. Ratko Salamon je rekao: – Općina Mošćenička Draga je mala općina s 1500 stanovnikov na Kvarneru, u bli-

zini Opatije. U svojoj geografskoj jedinstvenosti nudi prelpi spoj morja i planin, plavoga i zelenoga. Mošćenička Draga je općina ka posjeduje i vrijednu kulturno-povijesnu bašćinu, dio ke željimo predstaviti publiku ovde u Šopronu. Izlažemo ovde glagoljsku bašćinu naše općine, čiji su ostatki pronajdeni u dvi stari sridnjovjekovni gradi Mošćenice i Brseč ter u centralnom mjestu općine Mošćeničkoj Dragi. Glagoljica je ujediniła Hrvate iz razliĉitih krajev i obilježila gotovo 1000 ljet naše povijesti. Načelnik Salamon je zahvalio muzeju Šoprona, Hrvatskoj samoupravi Šoprona, Čakavskoj katedri Šopron i njevim peljačem i djelatnikom ki su iskazali interes za ovom izložbom i pomogli da se ona realizira. U sljedećem citiramo dr. sc. Elenu Rudan od Katedre Čakavskoga sabora i

Općine Mošćenička Draga, obrativši se dr. Tamásu Fodoru, nazočnomu gradonačelniku Šoprona, dr. Gordanu Grliću Radmanu, hrvatskomu veleposlaniku u Ugarskoj, i brojnoj nazočnoj publiku: – Velika mi je čast da vas morem pozdraviti u ime Katedre Čakavskoga sabora Općine Mošćenička Draga, udruge ka djeluje od 2003. ljeta i ka ovo ljeto slavi desetogodišnjicu svojega djelovanja. Katedra je udruka ka je u svoji cilji djelovanja istakla zadatke kontinuiranoga istraživanja, zaštite, čuvanja i prezentiranja bogate kulturno-povijesne bašćine mošćeničkoga i brsečkoga kraja. Člani udruge osobito su angažirani na očuvanju našega čakavskoga jezika i njegovih vridnosti, a uz čakavski jezik ponosni smo bašćiniki glagoljice ka je kao pokazatelj vrimenta nazočna u brojni različiti spomeniki našega zavičaja, med kimi su glagoljske liturgijske knjige, epigrafski spomeniki, javnopravni teksti tridesetak privatnopravnih isprav. Te vridnosti kao udruka nastojimo istražiti i očuvati, i te morete viditi na jednom dijelu izložbenoga postava – je rekla Elena Rudan ka se je na kraju svojega izlaganja obratila u par riči i na našoj čakavščini: „Želimo da opiranje ove izložbe bude senjal početka jedne bogateje suradnje ovega dela Europi va koj bivaju Hrvati i nas ki bivamo na Liburnije, obale jadranskoga mora va staroj domovini. Pozivamo da uživate va izložbe i da puno judi vidi izložbu ka prezentira našu glagoljicu kao trajnega pečata naše pismenosti i identiteta i na ku smo ponosni, a ka nas je kao Hrvate spojila! Svim van velo hvala!“

Petar Tyrán

Trenutak za pjesmu

„Vaspert je jedna vlast“

(XV. st.)

Vaspert je jedna vlast
jaže zovet se Istrija.
I v tej zemlji je jedna gora,
jaže zovet se latinski Olinfos,
ježe je Učka.

I te gori visokost
ide daže pod oblaki.

(Iz Hrvatskoga Lucidara,
nepoznati glagoljaš)

Otvorenje izložbe

Hrvatska arheološka baština u slikama

Gitarskom glazbom umjetnice Anikó Juhász uveličano je otvorenje izložbe „Hrvatska arheološka baština u slikama”, koja od 17. svibnja do 16. lipnja ove godine, u Budimpeštanskom povijesnom muzeju očekuje posjetitelje. Prisutne su pozdravili ravnatelj Muzeja **Sándor Bodó**, hrvatski veleposlanik u Mađarskoj dr. sc. Gordan Grlić Radman i budimpeštanski dogradonačelnik Miklós Csomós. Postav je ukratko prikazao autor izložbe Sanjin Mihelić.

Tridesetak panoa s plakatima velikoga formata s prikazom hrvatskih povijesnih spomenika poput Eufrazijeve bazilike u Poreču, crkve Sv. Donata u Zadru, crkve sv. Križa u Ninu, detalja splitske krstionice s okrunjenim likom hrvatskoga vladara, grba obitelji Frankopana u Ribniku, fotokolaža rapske Fjere, brončane antičke skulpture Apoksiomena, podvodnog iskopavanja te arheoloških nalazišta. Izbor je to najvrednije i najzanimljivije hrvatske arheološke baštine.

„Izložba prati hrvatsku arheologiju od najranijih početaka do suvremenog doba, i kroz različita područja Hrvatske. Podjela je napravljena jednim dijelom na kontinentalnu i jadransku Hrvatsku, a drugim dijelom prema povijesnim razdobljima“ – reče nam autor izložbe, viši kustos Arheološkog muzeja u Zagrebu Sanjin Mihelić. Reprezentativna izložba nastavak je niza zajedničkih hrvatsko-mađarskih priredaba u okvirima Godine Srednje Europe, koja ujedno i promiče raznolikosti matične nam domovine, te poziva sve zainteresirane u posjet susjednoj državi. Izložbu prati mali svezak s opisom na mađarskom i engleskom jeziku.

Ostvarenje izložbe poduprli su Budimpeštanski povijesni muzej, Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj, Ministarstvo javne uprave i pravosuđa, Grad Budimpešta, Arheološki muzej u Zagrebu, Nefprofitni d. o. o. Croatica i tvrtka Agrokor.

Kristina Goher

BIGRAD NA MORU – KULTURA sNOVA, zagrebačka Udruga za promicanje kulture u Biogradu na Moru od 30. svibnja do 2. srpnja priređuje Međunarodni festival pjesnika „More na dlanu” kojem će nazočiti i hrvatski pjesnik, književnik iz Mađarske Stjepan Blažetin. Četverodnevno pjesničko druženje obilježiti će niz predstavljanja pjesničkih zbirka, pjesničke večeri, uličnu izvedbu pjesnika na biogradskoj rivi, predstavljanje pjesnika sudionika Festivala i prikaz zajedničke zbirke „More na dlanu” uz predstavljanje pjesnika, izvođenje stihova sudionika Festivala, glazbe i plesa na pješčanoj plaži i moru uz nastup pjesnika kolega koji čitaju stihove sudionika Festivala.

Hello, Hrvatska!

Najveći pljesak i za HKD Gradišće

Turističke organizacije Horvátországinfo i Adriamester na budimpeštanskom Mikszáthovu trgu priredile su kulturno-gastronomsko popodne te ujedno i promidžbu svojih turističkih ponuda za Hrvatsku, s naslovom „Hello, Hrvatska!” Program je otvorio predsjednik Hrvatske državne samouprave Mišo Hepp, potom su slijedili nastupi tamburaškog sastava Koprive, Darinke Orčik, Hrvatskoga kulturnog društva Gradišće, navečer koncert Pinkice, a one ustrajne zabavljao je i DJ Bowden. U sklopu manifestacije svojim se izdanjima predstavila izdavačka kuća Croatica, najmlađi su mogli bojati i crtati. Žedne je čekalo Karlovačko pivo, sladokuske lignje na žaru i ćevapčići.

k. g.

Bogatstvo...

Prošla nedjelja je bila posvećena herojem, palim junakom u Prvom i Drugom svjetskom boju. Ova slika je spomin iz Narde, s vremena Prvog svjetskoga boja (Slika je iz arhiva dr. Šandora Horvata)

VI. Sastanak crikvenih zborov u Pinčenoj dragi

Različiti jeziki i jačke zbližili vjernike u Gornjem Četaru

Pinčena draga na austro-ugarskom hataru je multinacionalna pokrajina. Uz Ugre, u najvećem miru žive ovdje stoljeća dugo Nemci i Hrvati. Povijest se je dostokrat izigrala s njimi, a otkidob je šengenska moć otrpala granice, i u kilometari su se zbližili.

Jačkarni zbor iz Narde

Pred šestimi ljeti na inicijativu Tamása Várhelyia, farnika šest sel, na ovoj pograničnoj liniji, u Petrovom Selu je po prvi put održano spravišće crikvenih zborov. Jačka posvećena Gospodinu Bogu i Blaženoj Divici Mariji, posebna molitva je ka će svenek biti draga ne samo nebeskim velikanom nego i ljudskim srcam ovde na zemlji. 12. maju-

Kotrigi „Slavuja“ iz Hrvatskih Šic

ša, u nedilju otpodne, na takovo slavlje su nas pozvali Četarci u vlašću crikvu Sv. Mikule. Majušku litaniju na orgula i jačenjem je sprohodi-la kantorica Ana Jušić iz Hrvatskih Šic, a potom je redom nastupalo šest crikvenih zborov. Najprlje su se domaći jačkari i jačkarice zbora

Petroviske jačkarice „Ljubičica“

Na večernici Tamás Várhelyi, skupni farnik sel u Pinčenoj dolini

Rozmarin zajačili, a zadnju, najbolju notu su otpjevali u tamburaškom okviru. Mišani zbor iz Pornove je nam donesao kompozicije na mate-rinskom, nimškom jeziku, ali pjevalo se i po ugarski. Ženski koruš „Ljubičica“ pred kratkim je još i dvi svečane hrvatske maše polipšao u Juri i Koljnofu, prilikom gradišćanskih shodišćev, a i ovput nije razo-čarao slušateljstvo, koje je darovano čistimi glasi, prelipimi jačkami i harmonijom u glazbi. Zbor Slavuj iz Hrvatskih Šic zapjevao je na latinskom jeziku, a potom, za nas najlipše hrvatske jačke je predstavio na repertoaru. Keresteški malobrojni jačkarni krug je i ovom prilikom dokazao da imaju što iskati med vekšimi zbori, a i s nimškimi crikve-

Domaći zbor „Rozmarin“

nimi pjesmami. Nardanskomu zboru je jur postala meštija oduševlje-nje publike, karkad je spreman nuditi posebni doživljaj na ovom području. Skoro dvourni koncert pred četarskim oltarom je završen sa skupnom jačkom svih diozimateljev ki su se prik različitim jezikov i jačak znamda i zbližili toga otpodneva. Tamás Várhelyi, skupni naš dušobrižnik, svim je zahvalio za sudjelovanje i rekao je da je on sam gizdav na ovo skupno kulturno jerbinstvo i čuvanje tradiciju u naši seli. Još je rečeno da kljetu će Narda biti domačica ove priredbe.

-Tiho-

Završni kulturni program santovačke Hrvatske škole

U okviru već tradicionalne kulturne smotre koja se priređuje potkraj školske godine, učenici santovačke Hrvatske škole i ove su se godine predstavili jednoipolsatnim programom u mjesnom domu kulture. Prigodnim stihovima, igrokazima i pjesmama na hrvatskom i mađarskom jeziku oduševili su sve okupljene u mjesnom domu kulture, a posebno svoje roditelje, bake i djedove. Između ostalog prikazali su projektnu temu Santovački pjesnici o Santovu, izveli slavonske, baranjske i bačke hrvatske plesove, a tamburaški orkestar škole nastupio je s hrvatskim (bunjevačkim i šokačkim) melodijama.

Stipan Balatinac

„Od dvora do dvora...”

„Kraljice” u Santovu njeguju se i danas

Duhovski običaj „kraljice” u Santovu se očuvao do danas, a već po tradiciji, na prvi i/ili drugi dan Duhova, njeguju ga učenice Hrvatske škole. Tako je bilo i ove godine kada je skupina djevojaka u izvornoj šokačkoj nošnji, s prepoznatljivim kraljičkim napjevima „od dvora do dvora”, na drugi dan Duhova, 19. svibnja, obilazila domove santovačkih Hrvata.

Zahvaljujući svesrdnoj pomoći mjesnih poduzetnika, obitelji Martić koja je osigurala prijevoz mikrobusedom do najudaljenijih dijelova naselja, „kraljice” su za jedno popodne obišle umalo pedeset santovačkih hrvatskih domova. Kao i svake godine, svugdje su lijepo primljene, pogošćene i darivane, a u župnom uredu primio ih je i santovački župnik Imre Polyák.

Običaj koji se povezuje se s praslavenskim obredom, stari je hrvatski narodni običaj s prepoznatljivim društveno-obrednim i magijsko-apotropijskim elementima. Mnogi ističu ulogu duhovskog običaja

Manjine za manjine

Posredstvom Zemaljskoga društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva, u Keresturu je gostovalo izaslanstvo Mađarske manjinske samouprave Osječko-baranjske županije poradi upoznavanja uvjeta, položaja hrvatske narodnosni u Mađarskoj. Izaslanstvo se upoznao s poviješću naselja, djelovanjem Hrvatske samouprave te s mjesnim odgojno-obrazovnim ustanovama. Posjet Keresturu ostvaren je u okviru Projekta „Manjine za manjine”.

Snimka: Anica Kovač

Izaslanstvo iz Hrvatske posjetilo je mjesni dječji vrtić i Osnovnu školu „Nikola Zrinski” kako bi se upoznali s djelovanjem narodnosnih odgojno-obrazovnih ustanova. Malo izaslanstvo u dječjem vrtiću primila je ravnateljica ustanove Roža Novak Tolnai, koja je govorila o narodnosnom odgoju. Spomenula je kako djeca u vrtić stižu bez ikakvog znanja hrvatskoga jezika i upočetku se upoznaju s jezikom preko igara. Već u maloj skupini uče nekoliko jednostavnih riječi. Svoje znanje hrvatskoga jezika i kulture predstavila su i djeca u kraćem programu. Osnovnu je školu predstavila ravnateljica Anica Kovač, govorila je o programu predmetne nastave hrvatskoga jezika, o izvannastavnim programima koji se vežu uz hrvatsku kulturu i tradicije, učenici su predstavili kratak program, svirali na tamburici, prikazali kajkavske igre. U knjižnici su predstavljena izdanja vezana uz samo mjesto Kerestur. Lajoš Pavlic, načelnik sela, u kratkim je crtama govorio o samom naselju, čuvanju hrvatskoga jezika i kulture, mješovitom stanovništvu, međusobnom utjecaju običaja, omjeru hrvatskoga stanovništva u mjestu, dobroj prekograničnoj suradnji, civilnim društvima, Udruzi Zrinskih kadeta, a spomenuti su i zajednički europski prekogranični projekti. U ime mađarske manjinske organizacije na gostoprinstvu su zahvalili Tünde Sipos Živić, predsjednica vijeća Mađarske nacionalne manjine, i Marko Kovač, predsjednik Zemaljskog društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva.

beta

„kraljica” u očuvanju hrvatske nacionalne svijesti, a njihova odjeća (sablja, barjaci...), nazivi (kralj, kraljica, ban, banica, barjaktari), te jezik kraljičkih pjesama potvrđuju sjećanje na nekadašnji vojnički, graničarski život, na dio prošlosti našega naroda.

Nekada je bilo i više skupina, a prije nekoliko godina išle su dvije skupine, jer je bilo mnogo djevojaka. Skupina djevojaka predvođena barjaktarima, koji nose barjake od svilenih marama, na kraju s torbošama, od kuće do kuće, i u kući pjevala je razne pjesme. Kraljice i danas odabiru pjesme primjerene domu koji posjećuju, najčešće pjevaju djevojci, mladiću, mladoj nevjesti, župniku i drugima. Neke djevojke već godinama izvode „kraljice”, a druge, one najmlađe tek prvi ili drugi put. Tako se s naraštaja na naraštaj već odavno prenosi duhovski običaj „kraljica”.

S. B.

Foto: Ákos Kollár

Pomurski vjernici slavili Mariju

Kako su u Pomurskoj regiji rijetki hrvatski vjerski sadržaji, njihovo je značenje još veće. Već više od jednog desetljeća u Kaniži se povremeno organiziraju hrvatska misna slavlja i susreti crkvenih zborova prilikom kojih hrvatski vjernici imaju mogućnosti slušati bogoslužje na svome materinskom jeziku, odnosno vježbati hrvatske molitve i crkvene pjesme. Prigodom vjerskih blagdana uz Božić i Uskrs uvijek se organizira i susret crkvenih zborova, no ovaj put on je održan 12. svibnja u kaniškoj crkvi Sv. Josipa, pod naslovom „Mariju pozdravljamo”. Misno slavlje predvodio je rektor varaždinske katedrale Blaž Horvat, a nastupili su zborovi iz Fičehaza, Kerestura, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Serdahela, Sepetnika, Sumartona i Kaniže, te tamburaši iz Kaniže i Sumartona.

Mjesec svibanj na osobit je način posvećen svetoj Bogorodici. Svibanjske pobožnosti najčešće sadržavaju marijanske pjesme, litanije, pobožnosti se redovito obavljaju navečer, a to su „svibanjske večernjice”. Hrvatski narod slavi i časti Mariju kao svoju kraljicu. Majka Božja zaštitnica je Katoličke crkve i čitavog kršćanstva. U crkvama se pjeva Mariji, vjernici joj zahvaljuju molitvom, pjesmama na svemu što je ona učinila za njih, te nadalje joj se obraćaju za pomoć, time se iskazuje štovanje koje joj pripada kao majci Božjoj. Pomurski su Hrvati sudjelovanjem na misi na hrvatskom jeziku i koncertu hrvatskih zborova iskazali svoje poštovanje. Misno je slavlje započelo u 15 sati u prepunoj crkvi uz glazbu kaniških i sumartonskih tamburaša. Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale, pozdravio je vjernike i zahvalio na organizaciji što će se pomurski Hrvati opet pomoliti na svome jeziku i s pjesmama moliti se Bogu. Uz to je spomenuo Svetog Augustina koji je rekao „tko lijepo pjeva, dvaput moli”. Bog je dao čovjeku najveći instrument, a to je njegov glas, najsavršenije što je čovjeku dao. Posebno je upozoravao na zazivanje Marijine zaštite nad svim majkama svijeta. Ona uvijek prati djelo svoga Sina te ide ususret svima koje Krist prihvaća svojom neizmjernom ljubavlju.

Ljudi bi se lakše osjećali braćom i prestali s mržnjom i nasiljem kada bi shvatili Djevicu Mariju sa svojom neizmjernom toplinom i dobrotom. Velečasni Blaž Horvat pozivao je vjernike na oprost: „oprostite jedni dru-

Zajednički nastup crkvenih zborova iz Serdahela i Sumartona

gima, nemojte se srditi, otvorite svoja srca”. On već godinama pomaže pomurskim vjernicima pri ponovnom uhodavanju u mise na hrvatskom jeziku, više je puta bio gost i na probama zborova i pomogao u učenju crkvenih pjesama, a i ovaj put je mnogo pomagao pri odabiru pjesama susreta crkvenih zborova. Nakon mise slijedile su pjesme koje slave Djevicu Mariju, vjernici su mogli čuti one starije domaće i one suvremenije crkvene pjesme, npr. „Zdravo, Djevo”, „Zdravo, o prečista”, „Čuj nas, Majko”, „Došli smo ti, Majka mila”, i druge, a pjesmu „Ti si naš bog i spa-

sitelj” pjevali su svi zborovi i svi vjernici uz pratnju tamburaša.

Marija Vargović, predsjednica kaniške Hrvatske samouprave, mnogo se trudi da se pomurski vjernici povremeno sastanu na sličnim susretima, da se hrvatski jezik rabi i u bogoslužju, i da se hrvatski vjernici napune s dobrotom i ljubavlju unutar svoje zajednice. Katica Kotnjek, članica mlinaračkoga pjevačkog zbora, uvijek je među prvima kada se ide na misu, ona vodi i litanije, i vrlo joj je drago kada organiziraju takve susrete: – Ja sam vek bila z starom mamom, pak sam od nje načitala hrvatske molitve i popevke, ona je vek molila i ve da se doma molim, vek se molim na hrvatskem. Znam moliti čislo na hrvatskom jeziku, vek se molimo i na litaniji, i radosno, dičenu, žalosnu i srce Jezuševo. Domaj na meši vek popevlemo i hrvatske popevke, dagda i molimo se. Išče bole pomlam onu hrvatsku mešu kaj nas je vučil Vilmoš Harangozo. On je znal kak smo se mi negda molili na kajkavskom pak nas je tak vučil. Lepo je da se tak spozijemo, pak popevlemo cirkvene popevke, sam kaj mi se to ne vidi da zborovi šteju z knjige popevke. Ak se hoče pokazati kaj znadu, onda naj ne šteju z knjige popevke, treba načiti popevke, onak je lepo – reče teta Katica na druženju nakon koncerta. Nadamo se da će zborovi za idući susret već znati i bez papira hrvatske crkvene pjesme te da će do državnog hodočašća, koje će ove godine biti u Komaru 13. srpnja, još bolje uvježbati i hrvatske molitve.

Sepetički zbor

Olimpijada starih športova

U Bilju je 22. svibnja održan IV. Međunarodni međuškolski turnir u starijim športovima. To je turnir gdje se susreću učenici nižih razreda iz raznih škola Hrvatske, Srbije i Mađarske. Mađarsku su i ove godine zastupali učenici 3. i 4. razreda Hrvatske osnovne škole Miroslava Krležić sa svojim učiteljima Nikolom Ištokovićem i Vesnom Velin. Premda vrijeme nije poslužilo organizatorima (padala je kiša), oni su se ipak snašli i natjecanje unijeli

u dom kulture. Natjecalo se u pet disciplina: skakanje u vreći, utrka jaje na žlici, ringlanje (bacanje potkove), potezanje konopa i kros (trčanje). Pečuški su učenici osvojili dvije srebrne medalje u skakanju u vreći, dvije brončane u ringlanju, dvije brončane u krosu, te četvrto mjesto u utrci jaje na žlici. Turnir je protekao u natjecateljskoj, ali i prijateljskoj atmosferi, te su sve družine nakon ručka zadovoljno krenule svojim kućama.

„Kraljice” u Katolju

Kao i svake godine, na prvi dan Duhova idu „kraljice” od dvora do dvora pjevajući. Gazdarica ih s otvorenom kapijom čeka da svrate u dvor i da požele ukućanima veliku sreću, a malu nesreću. No i da ih dariva jajima ili novcem. U posljednje vrijeme radije daju novaca nego jaja.

U pohod „kraljica” udružile su se i Mađarice, kako ne bi nestao taj lijepi običaj. Da bi naučile tekst, napisala sam im mađar-

skim slovima, tako nisu imali teškoća da nauče stihove, i zajedno pjevaju. Drago mi je što i one vide vrijednost u tom da nauče hrvatski, ne samo zbog „kraljica” nego inače.

Imamo u selu doseljenika čak iz Nizozemske. I oni rado čekaju „kraljice” da ne izostave njihove dvore.

Istina, malo nas ima, ali još čuvamo stare običaje.

Guganka

MALA STRANICA

Kava stiže u Europu, 16. st.

Kava je drvo iz porodice Coffe Rubichae. U Europi kava se najprije pojavila na jugu kontinenta. Već 1570. mletački je trgovci dovoze u Veneciju, zajedno s duhanom. Godine 1582. Francesco Morosini, mletački veleposlanik u Istanbulu, u svojem izvješću navodi da se u gradu poslovi često sklapaju upravo uz šalicu kave u nekoj od brojnih istanbulskih kavana. Polovicom 17. st. otvorena je u Veneciji prva kavana, a uskoro su njezin primjer slijedili Milano, Torino, Genova i ostali talijanski gradovi. Kako je kava dolazila iz muslimanskih zemalja, konzervativniji talijanski vjernici tražili su od pape da je zabrani jer su je smatrali «pićem nevjernika». Papa Klement VIII. (pontifex maximus od 1592. do 1605. g.) zahtijevao je da, prije zabrane, iskuša novi napitak. Pošto je kušao kavu, oduševljen njezinom aromom, odustao je od zabrane.

O postanku Zadra, 4. st. pr. Kr.

Na pitanje otkada postoji Zadar, odgovorio je bizantski car Konstantin Porfirogenet još 950. godine. U djelu «O upravljanju carstvom» objasnio je da riječ «Zadar», grčki «Diadora», znači «već bijaše», što upućuje na zaključak da je postojao prije Rima. Bez obzira na svu naivnost takve etimologije, ostaje činjenica da je Zadar oduvijek bio grad. Čak i prije negoli je promaknut u rang kolonije rimskih veterana. Ništa se ne mijenja time što bi jedni htjeli da je to bila odluka cara Oktavijana 27. godine pr. Kr., a drugi da je to odlučio sam božanski Julije Cezar 20 godina prije.

Kultura i gastronomija Hrvata u Mađarskoj 2013

Predstavljanje hrvatskih regija i naselja u Baji

Koncert Miroslava Škore

Svečano otvorenje: slijeva Angela Šokac Marković, Ljiljana Pancirov i Róbert Zsigó, u pozadini tamburaši santovačke Hrvatske škole

U suorganizaciji Saveza Hrvata u Mađarskoj, Grada Baje i tamošnje Hrvatske samouprave, a pod pokroviteljstvom Darije Krstičević, predstojnice Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, i Zsuzsanne Répás, zamjenice državnog tajnika za nacionalnu politiku Ministarstva javne uprave i pravosuđa Mađarske, 11. svibnja u tome podunavskom gradiću održana je priredba pod nazivom Kultura i gastronomija Hrvata u Mađarskoj. Upriličena na Petőfievu otoku na otvorenom, poslije prijepodnevnog godišnjeg Skupštine Saveza Hrvata u Mađarskoj, okupila je više stotina sudionika iz hrvatskih regija u Mađarskoj – Pešte, Baranje, Podravine, Zale i Bačke – a došla je i skupina Hrvata iz Švicarske.

Nakon okupljanja u ranim popodnevним satima, susret je započeo pri-

premanjem tradicijskih jela užeg zavičaja, raznih hrvatskih krajeva u Mađarskoj. Dok su se razliježali mirisi prepoznatljivih tradicij-

KUD «Ladislav Matušek» iz Kukinja

skih specijaliteta, na otvorenoj pozornici održano je svečano otvorenje i prigodni kulturni program. U ime domaćina i organizatora, sudionike prvog dana hrvatske Kulture i gastronomije u Mađarskoj pozdravila je Angela Šokac Marković, predsjednica Hrvatske samouprave grada Baje, te zahvalila svima koji su svojim odazivom uveličali i uljepšali bajsku priredbu. Posebno je pozdravila generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljanu Pancirov, prvog tajnika Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Berislava Živkovića, predsjednika Hrvatske državne samouprave Mišu Heppa, bajškoga gradonačelnika i okružnog parlamentarnog zastupnika Róberta Zsigóa, te Barnabása Bócsu, ravnatelje Baja Marketing Kft.-a, i njegove suradnike, nadalje HKUD «Silvije Strahimir Kranjčević» iz Švicarske.

Baja je mnogonacionalni grad, stoljećima živimo zajedno, poštujemo kulturu i vrijednosti jedni drugih. U teškim vremenima, upravo nam je to dalo držanja i snage, te nas je ta mnogonacionalnost izvukla iz neprilika – reče uz ostalo gradonačelnik Róbert Zsigó u svome pozdravnom govoru, i dodao je sljedeće: Ovoj regiji vrlo je važno pristupanje Hrvatske Europskoj Uniji. Mađarska je i sama mnogo učinila za vrijeme predsjedanja Europskom Unijom da taj tijek unaprijedi, što će se nezadugo i dogoditi. Stoga ovaj dan hrvatske kulture, hrvatske gastronomije i hrvatskih vrijednosti posvetimo tome da će Hrvatska uskoro i službeno postati člani-

Kultura i gastronomija u Baji

Dio publike

com Europske Unije. Baš zbog toga važna je ova današnja priredba – naglasio je Zsigó.

Današnji dan smatram iznimno važnim, prvo zato što smo ovdje u Bačkoj, i što smo zajedno Hrvati iz Bačke, ali i drugih krajeva Mađarske. Drugo zato što se nalazimo na kraju tjedna kojim se u Hrvatskoj obilježava Tjedan Europske Unije, i to u povodu dana Europe koji se slavi 9. svibnja. Kao treće, i ono najvažnije, prvoga srpnja Hrvatska će i službeno postati članicom Europske Unije, i mi ovim današnjim okupljanjem pokazujemo koliko je taj trenutak važan za nas – reče uz ostalo generalna konzulica Ljiljana Pancirov, koja je tom prigodom zahvalila i suorganizatorima i sudionicima, te podsjetila koliko je Mađarska pomogla za vrijeme predsjedanja Europskom Unijom 2011. godine.

Usljedio je prigodni kulturni program u kojem su se predstavili tamburaši Hrvatske

osnovne škole iz Santova, KUD „Zora” iz Aljmaša, Hrvatski izvorni pjevački zbor iz Dušnoka, HKUD «Vodenica» iz Bačina, HKUD «Silvije Strahimir Kranjčević» iz Švicarske, KUD «Bunjevačka zlatna grana» iz Baje i Orkestar «Zabavna industrija».

Vrhunac dana bio je koncert omiljenoga hrvatskog pjevača Miroslava Škore koji je zbog najavljenog kišnog vremena, umjesto na otvorenome, održan u dupkom punoj dvorani Gradskog kazališta. Bivši generalni konzul Republike Hrvatske u Pečuhu cjelovečernjim, dvosatnim koncertom oduševio je publiku koja je mogla uživati u njegovim starim i novim uspješnicama, hitovima.

Na kraju dodajmo kako je priredba, odnosno koncert Miroslava Škore, ostvarena s potporom Grada Zagreba i Državnog Ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

S. B.

Miroslav Škora

PEČUH – Predstavници HGK–ŽK Virovitica sudjelovat će na međunarodnom susretu gospodarstvenika u Pečuhu. U okviru 38. Međunarodnog sajma „PÉCS EXPO 2013“, u Pečuhu će se od 6. do 8. lipnja 2013. održati Hrvatski gospodarski forum – u povodu ulaska Hrvatske u EU; Međunarodni susret gospodarstvenika, u organizaciji Pečuško-baranjske trgovačko-industrijske komore, a poradi jačanja regionalne gospodarske suradnje tvrtki i ustanova.

SUMARTON – Udruga vinskih pajdaša započela je provoditi projekt u okviru kojeg će se izgraditi i urediti odmaralište i spomen-park Svetom Urbanu na Kamanovim goricama. Radovi su započeli sredinom tekućega mjeseca sa zemljanim radovima, popločavanjem, a zatim slijedi postavljanje paviljona i tlakavca. Vrijednost je ulaganja 9 424 321 forinti, što će pokriti Ured za poljoprivredu i razvoj seoskog područja.

NARDA – Hrvati će imati ov vikend ognjogasnu subotu na jugu Gradišća. Paralelno s petrovskim ognjogasnim slavljem u dotičnom selu će se fajbegari iz trih zemalji najti pri skupnoj ognjogasnoj vježbi. Kako nam je rekla Kristina Glavanić, načelnica Narde, 1. junija, u subotu, od 14 uri na nogometnom igrališću će se strefiti pri skupnoj takozvanoj mokroj vježbi ognjogasci iz Narde, Murskoga Središća, Čembe, Krumm-nussbauma i Radovca (Egyházasrádóc). Od 16.30 počinje kulturni program, na dvoru kulturnoga doma pod šatorom, nastupa zbor iz Narde, domaći tamburaši ter muška klapa iz sela Perinje (Perenye).

KOLJNOF – Po riči školske direktorice Agice Sárközi, 3. junija, u pondiljak, 13 dice putuje iz 6. i 7. razreda Dvojezične škole Mihovil Naković na povratni pohod u Čavle. S tamošnjom školom imaju jur od lani prijateljstvo, a u jesen su hrvatska dica boravila tajedan dan dugo u Koljnofu. Pod peljanjem školske direktorice Agice Sárközi i u pratnji učiteljic Katice Mohoš-Arató, Letti Tauber i Marijane Pajrić, koljnofski školari će se uključiti u jednotajednu nastavu Osnovne škole Čavle-Jelenje i spavat će pri hiža, tako će imati još više mogućnosti za vježbanje jezika. U otpodnevnom programu je još razgledavanje grada Rijeke i okolice ter i izlet na otok Krk. Specijalni hrvatski tajedan za koljnofske učenike će durati u duhu prijateljstva, sve do 8. junija.

BUDIMPEŠTA – Planovi mađarskih autocesta govore da se u idućem petogodišnjem razdoblju, od 2013. do 2018. godine, planira izgraditi autocestu Pečuh–Barča. Potaknuti time, i hrvatska i mađarska strana inzistira na što bržoj provedbi projekta brze ceste Terezino Polje–Virovitica–Vrbovec–Zagreb kako bi se što prije prometno povezali spomenuti pravci i time stvorili prometni preduvjeti za razvoj ovoga kraja. (www.vpz.hr)

Biogradski stol od 31. svibnja do 2. lipnja

Osmi Festival izvorne hrane, pića, gastronomskih slastica, izvornog suvenira i folklora «Dugi svehrvatski eno-eko-gastro-etnostol Spojimo zeleno i plavo» objedinjen pod nazivom Biogradski stol 2013. godine, održava se od 31. svibnja do 2. lipnja, kaže za Hrvatski glasnik Ivo Eškinja u ime jednog od organizatora Turističke zajednice grada Biograda na Moru. Događanju će, kaže Eškinja, sudjelovati izaslanstva iz Baje, Šeljina i Stolnog Biograda (Székesfehérvár). Očekuje se više od 25 tisuća posjetitelja iz zemlje i inozemstva. Biogradski stol bit će dug tisuću dvjestotinjak metara, nastupit će preko 400 izlagača iz svih hrvatskih županija i izlagači iz nekoliko europskih zemalja (Češka, Italija, Mađarska, Slovenija, Makedonija te Bosna i Hercegovina). Nastupit će brojne kulturno-umjetničke, folklorne i etnoskupine.

GORNJI ČETAR; KUPLJENOVO – Osnovna škola Kupljenovo i Osnovna škola Gornjega Četara od 2006. ljeta su u prijateljstvu i svako ljeto se jednoč najdu, ki u Gradišću, ki u Hrvatskoj. 31. majuša, u petak, četarski školari putuju u staru domovinu. Kako nam je rekla Jadranka Kekelj, direktorica osnovne škole u Kupljenovu, ljetos je za jednodnevni izlet gradišćanskih prijateljev predviđen posjet Klanjcu, rodnom mjestu Antuna Mihanovića, autora hrvatske himne, i upoznavanje s djelom Antuna Augustinčića, poznatoga hrvatskoga kipara, u njegovoj galeriji. Potom slijedi skupni objed u restoranu Zelenjak ter igra i zabava za školare.

LUKOVIŠĆE – Tamošnja Hrvatska samouprava, kaže za Hrvatski glasnik njezina predsjednica Ruža Begovac, 1. lipnja, s početkom u 17 sati priređuje Hrvatsku večer i plesačnicu. Program počinje svetom misom u mjesnoj crkvi, a u 18 sati nastavlja se nastupom sudionika kulturnog program u mjesnom domu kulture. Nastupaju polaznici lukoviškog vrtića i škole, lukoviška plesna formacija Dynamic Dance, KUD Drava te kukinjski KUD Ladislava Matuška. Slijedi plesačnica uz Vesnu Velin i Orkestar Vizin.

SAJAM
 "480 LJET GRADIŠĆANSKI HRVATI"
 MARKT * VÁSÁR * JARMOK
 08. 06. 2013. 13:00
 STADTPARK
 OBERWART * BORTA * ELSŐÖR
 1800 - KOPRIVE, PANNONIX
 SREBRNA KRILA
 BUNDESKANZLERAMT ÖSTERREICH
 ako je vrijeme neugodno, priredba će se održati u MEZO (Inform-Halle) • bei Schlechtwetter findet die Veranstaltung in MEZO (Inform-Halle) statt
 orosz idő esetén a rendezvény a MEZO csarnokban lesz

Opet otprtt put med Petrovim Selom i Kartežom

Cestu ka spaja Petrovo Selo s Kartežom su Austrijanci 23. januara ovoga ljeta jur po drugi put zaprli, onda s tim uzrokom da se je zgodala prometna nesrića i put je pogibelan za ljudski život. Natezanje ide za 330 metarova ove ceste u Austriji, koji dio još i dandanas nima svojega vlasnika ki bi ga popravio, uredio, ali bi načinjao. Mora se naglasiti da je put na ugarskoj strani skroz do hatara asfaltiran, a tako se je šuška-

lo da će i susjedi konačno nešto djelati na ovom međunarodnom koridoru. Od 14. majuša, utorka, cesta je ponovo otvorena s tom razlikom od prethodnoga stanja da je označena maksimalna brzina na putu s tablicom. Cesta je još svenek ukrašena jamami, grabami, ali barem je betonska barikada nestala. Ufamo se da će i ovu cestu uloviti jednoga dana bolja sudbina.
 -Tiho-